

PEDAGOGISCH BELEID

“NU BEN IK IN MIJN ANDERE THUIS”

Met deze titel verwoorden wij wat wij beogen met gastouderopvang nl. een tweede thuis creëren voor het gastkind wat veilig, warm en vertrouwd is. Een plekje waar het kind welkom is en zich thuis kan voelen.

(bij Opvang aan huis geldt : zorgen dat het kind zich in zijn/haar eigen huis vertrouwd kan blijven voelen ook al is er iemand anders dan de eigen ouders. In dit pedagogisch beleid wordt uitgegaan van opvang bij de gastouder thuis omdat dit het meeste voorkomt).

In dit beleid beschrijven we onze uitgangspunten van waaruit wij werken om de kinderen (van 0 t/m 12 jaar) een goede opvang te bieden bij een gastouder.

Elk kind is uniek en heeft in aanleg vele mogelijkheden in zich. Het moet de ruimte krijgen om die mogelijkheden te ontwikkelen. Dit in zijn/haar eigen tempo.

In de Wet Kinderopvang, die in januari 2005 van kracht werd, wordt kwaliteit verwoord op de volgende manier : “Verantwoorde kinderopvang is kinderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving “.

Voor de pedagogische onderbouwing hiervan is gekozen voor de opvoedingsdoelen van professor J.M.A.Rixsen-Walraven, hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Zij stelt dat de kinderopvang het kind de volgende zaken moet aanbieden :

- 1) een gevoel van (emotionele) veiligheid
- 2) gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie
- 3) gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie
- 4) de kans om zich waarden en normen eigen te maken.

Wij bespreken in dit beleid deze 4 punten op verschillende vlakken nl. in het contact tussen gastouder en kind, het gastgezin, de (binnen- en buiten-)ruimte, activiteiten en spelmateriaal.

Gastouderopvang is opvang op kleinschalig niveau en flexibel. Het gastkind wordt opgevangen in een thuissituatie waar het meestal met kinderen van zijn/haar eigen leeftijd kan spelen. Doordat gastouderopvang kleinschalig is, is er veel persoonlijke aandacht voor het kind en kan er veel één-op-één gewerkt worden.

Gastouderopvang is flexibel wat betreft opvangtijden maar ook op het gebied van wensen van ouders en in geval van ziekte van de ouders of kinderen.

1. Emotionele veiligheid

(Emotionele) veiligheid is de basis van alles. Als een kind zich veilig voelt, zal het in staat zijn indrukken en ervaringen op te nemen en te verwerken. Een veilige omgeving is een 'thuis' waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn.

Er zijn drie bronnen van veiligheid nl.:

- vaste en betrokken volwassenen
Een goede band tussen volwassene en kind bevordert goede communicatie, een gevoel van veiligheid en acceptatie bij het kind, waardering en hechting.
- (eventuele) aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten (vaste groep)
In een vaste groep raakt men vertrouwd met elkaar en vinden sociale contacten plaats.
- de inrichting van de omgeving
Via de inrichting van een ruimte kan bijgedragen worden aan een gevoel van geborgenheid zoals structuur, een vaste plek voor de spullen.

** Veiligheid in het contact tussen gastouder en kind*

Gastouderopvang is kleinschalig. Het kind komt in contact met één gastouder. Dit is steeds dezelfde volwassene dus biedt stabiliteit/continuïteit en daarmee duidelijkheid. Een gastouder mag maximaal 6 gastkinderen gelijktijdig opvangen, inclusief de eigen kinderen tot 10 jaar. Zij mag maximaal 5 kinderen gelijktijdig opvangen wanneer zij allen jonger zijn dan 4 jaar (inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar). Er mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar oud zijn waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar, ook weer inclusief de eigen kinderen van deze leeftijd.

In de praktijk komt het niet vaak voor dat er tegelijkertijd 6 gastkinderen zijn. Meestal komt het neer op twee of drie kinderen per dag. Doordat een gastouder nooit veel kinderen tegelijk heeft, is er voor ieder kind veel aandacht. Er kan makkelijk en snel een vertrouwensband ontstaan. Hiervoor is ook belangrijk dat het kind met regelmaat bij de gastouder komt. Er ontstaat geborgenheid. Het gastkind draait mee in het gastgezin. Dit is een huiselijke omgeving. Er wordt, in overleg met de vraagouders, een evenwicht gezocht in afspraken en gebruiken die thuis gelden en die bij de gastouder gelden.

Er moet voldoende tijd en aandacht besteed worden aan het wennen. De gastouder moet van de ouders weten wat de slaaprituelen zijn, de eetgewoonten en verdere informatie over het kind.

Ook voor het brengen en halen moet er tijd genomen worden. Zo kan het kind rustig overgaan van de ene plek naar de andere. De ouder neemt afscheid van het kind en de gastouder geeft aandacht aan het kind door samen de ouder uit te zwaaien en daarna iets leuks te gaan doen. Een kort afscheidsritueel geeft het kind duidelijkheid en houvast. Bij het halen wordt even de dag doorgenomen. De ene gastouder doet dit mondeling. De ander houdt een schriftje bij naast de mondelinge overdracht.

Door veel met elkaar te praten, leert niet alleen de gastouder het kind kennen maar de gast- en vraagouder leren elkaar ook kennen. Dit bevordert een goede sfeer die bijdraagt aan het gevoel van veiligheid voor het kind.

** Veiligheid en het gastgezin*

Naast de gastouder kan het kind in contact komen met andere gastkinderen, de eigen kinderen van de gastouder en de partner van de gastouder. Ook dit zijn steeds dezelfde mensen. Hierdoor went men snel aan elkaar. Er zit regelmaat in. Dit geeft veiligheid en rust. Het kind weet waar het aan toe is en wie het die dag zal ontmoeten. Sociale contacten zullen op deze manier snel ontstaan.

Bij het ene gastgezin zijn de eigen kinderen al groter. Bij het andere gastgezin zijn de eigen kinderen van dezelfde leeftijd als het gastkind.

Een goede, ontspannen sfeer in het gezin van de gastouder is erg belangrijk voor het kind om zich veilig en geborgen te voelen.

Voordat een gastouder ingeschreven wordt bij ons gastouderbureau en in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen, moeten zij én haar volwassen huisgenoten een Verklaring Omtrent Gedrag aanvragen.

Er is een continue screening wat inhoudt dat dagelijks door Justitie wordt gecontroleerd of personen die verdacht worden van een delict, werkzaam zijn in de kinderopvang. Mocht dat het geval zijn, dan is de Verklaring Omtrent Gedrag niet meer geldig en zal de gastouderopvang bij deze gastouder stoppen.

** Veiligheid en de (binnen- en buiten)ruimte*

Het kind komt elke keer in hetzelfde huis met dezelfde indeling. Dit is duidelijk en vertrouwd. Het is voor het kind duidelijk waar het kan spelen, waar het gaat eten, slapen, etc.

Er is een balans tussen rust en actie (binnen- en buiten spelen), stilte en geluid, alleen en samen spelen.

Om de veiligheid (en hygiëne) in zicht te brengen, vindt jaarlijks in het huis van de gastouder een risico-inventarisatie plaats. De actiepunten die hieruit naar voren komen, worden uitgevoerd.

Een huiskamer is overzichtelijk en niet te groot. Buiten in de tuin of de speelplaats in de buurt kan het kind spelen, rennen, schommelen, e.d.

Binnen is het kind samen met de gastouder en mogelijk andere gastkinderen of eigen kinderen van de gastouder. Buiten kan het eventueel andere kinderen ontmoeten bij speelplaatsen.

De indeling van de ruimte verschilt per gastouder. Maar bij elke gastouder is er de mogelijkheid om zowel binnen als buiten te spelen. Dit wordt bij het intake-gesprek bekeken. Dit is één van de selectiecriteria voor gastouders.

** Veiligheid en activiteiten en spelmateriaal*

Elke gastouder heeft een dagindeling. Hier draait het gastkind in mee. Daarnaast is er tijd voor activiteiten, alleen of samen met de gastouder en/of andere kinderen.

Bij de gastouder thuis is spelmateriaal aanwezig. Ook kan speelgoed geleend worden bij de speel-o-theek. Gastkinderen kunnen natuurlijk ook hun eigen speelgoed/knuffel meenemen.

Een vaste dagindeling (continuïteit en vaste gewoontes) geeft het kind houvast en daardoor een veilig gevoel. Een strak schema is niet nodig maar als het kind in grote lijnen weet wat er gaat gebeuren (zoals 'na het spelen gaan we eten'), is dit voldoende.

Het is belangrijk dat activiteiten worden afgewisseld met rustmomenten. Na het buiten spelen, even wat eten/drinken of aan tafel knutselen of lezen. Ook is een afwisseling tussen samen activiteiten doen en alleen spelen, goed zodat het kind leert om zelfstandig dingen te verzinnen en te ondernemen.

2. Het ontwikkelen van persoonlijke competentie

Onder persoonlijke competentie worden de persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit verstaan. Dit heeft een kind nodig om allerlei types problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden.

De belangrijkste middelen bij kinderen om grip te krijgen op hun omgeving is door exploratie (ontdekken) en spel (toepassen wat ontdekt is). En imitatie van zowel de volwassenen in het gastgezin als de andere aanwezige kinderen.

Hiernaast begeleidt en stimuleert de gastouder het kind in de lichamelijke, verstandelijke en creatieve ontwikkeling.

Voor elke ontwikkeling is het van belang dat er mogelijkheden zijn om te gaan experimenteren en ontdekken en hierbij is de reactie van de omgeving, in dit geval de gastouder en evt. leden van het gastgezin, heel belangrijk. Door te prijzen en aan te moedigen, zal het kind gestimuleerd worden om verder te gaan en zal het zelfvertrouwen krijgen.

** Persoonlijke competentie en het contact tussen gastouder en kind*

De gastouder beseft dat elk kind uniek is en een individu met een eigen persoonlijkheid, aanleg en karakter. Zij geeft het kind ruimte om grenzen te ontdekken zodat het kind kan ervaren wat het kan, wil en durft. De gastouder onderneemt activiteiten met het kind, ondersteunt en stimuleert het kind, beloont en complimenteert het kind. De gastouder geeft ruimte voor eigen ontdekkingen en biedt nieuwe dingen aan. Zo kan het kind een positief zelfbeeld ontwikkelen.

Door de kleinschaligheid van gastouderopvang en daardoor veel individuele aandacht, heeft de gastouder een goed beeld van wat het kind interesseert en wat het op een bepaalde leeftijd aankan. Er is letterlijk en figuurlijk ruimte om te gaan ontdekken.

** Persoonlijke competentie en het gastgezin*

In contact met de gastouder, huisgenoten en andere gastkinderen leert het kind samenleven met anderen. Het leert hoe anderen op dingen reageren en leert wat zijn/haar eigen rol hierin is. Het kind leert om duidelijk te maken wat het zelf zou willen en om rekening te houden met anderen.

** Persoonlijke competentie en de (binnen- en buiten)ruimte*

Voor het ontdekken van de eigen mogelijkheden, is het belangrijk dat het kind zowel binnen- als buiten kan spelen. Buiten zijn er weer andere uitdagingen dan binnen. Hierbij geldt dat er een evenwicht is tussen veiligheid en uitdaging, rust en actie. Doordat er met het kind wordt afgesproken wat wel en niet mag en waarom niet, leert het kind grenzen, afspraken maken en mogelijke risico's zien.

Bij de gastouder is de binnenruimte overzichtelijk omdat het niet te groot is. De buitenruimte bestaat uit de tuin van de gastouder en/of een speelplaatsje in de buurt. Daarnaast maakt de gastouder regelmatig uitstapjes met het kind zoals een wandeling, boodschappen doen, etc.

** Persoonlijke competentie en activiteiten en spelateriaal*

Om te ontdekken wat de eigen mogelijkheden zijn, is er voor het kind ruimte voor eigen initiatief en eigen ideeën. De gastouder onderneemt samen met het kind verschillende activiteiten, het kind draait mee in de dagelijkse handelingen en er is verschillend materiaal waar het kind alleen of samen met anderen mee kan spelen. De activiteiten en het spelateriaal wordt aangepast aan de leeftijd en de ontwikkeling van het kind.

3. Het ontwikkelen van sociale competentie

Het begrip 'sociale competentie' omvat een scala van sociale kennis en vaardigheden b.v. het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

** Sociale competentie en het contact tussen gastouder en kind*

De gastouder bevordert contact tussen haar en het kind en tussen het kind en andere kinderen en/of huisgenoten door het stimuleren van samenwerken, samen delen, samen ervaren en communicatie onderling.

De gastouder is hierbij sturend, ondersteunend, stimulerend en corrigerend.

Het kind zal grenzen gaan verkennen. Dit leidt ongetwijfeld tot conflicten. De gastouder geeft duidelijk aan wanneer een grens overschreden is, wat de consequenties daarvan zijn en hoe het conflict weer opgelost kan worden.

Taal is erg belangrijk. Indien er veel met het kind gepraat wordt (over wat hij/zij doet, over wat de gastouder doet, wat ze om zich heen zien) en er veel wordt voorgelezen, wordt de woordenschat van een kind vergroot. Dit bevordert de communicatie.

** Sociale competentie en het gastgezin*

Het kind kan bij de gastouder te maken krijgen met andere kinderen van verschillende leeftijden. Dat kunnen andere gastkinderen zijn maar ook de eigen kinderen van de gastouder. Elke leeftijd vraagt weer om een andere benadering. Een kind zal met een jonger kind anders omgaan dan met een kind wat vele jaren ouder is.

Door samen te spelen met andere mensen, leert het kind dingen te delen en te communiceren. Het leert duidelijk te maken wat het zelf wil maar ook dat het rekening moet houden met anderen (en de grenzen die bepaalde activiteiten hebben in verband met veiligheid).

** Sociale competentie en de (binnen- en buiten)ruimte*

De gastouder zorgt ervoor dat er afwisseling is tussen rustige plekken en actieplekken. Plekken waar ruimte is tot rennen, klimmen, ontdekken en plekken om rustig alleen (of samen) te spelen.

Het kind wordt door de gastouder gewezen op wat wel of niet mag wat betreft ontdekken en onveilige situaties. Hierover worden afspraken gemaakt. Het kind wordt geprezen als het zich aan de afspraken houdt en erop aangesproken in de gevallen dat dit niet zo is.

** Sociale competentie en activiteiten/spelmateriaal*

Er is een afwisseling tussen gezamenlijke activiteiten en activiteiten die het kind alleen kan gaan doen. Wat het spelmateriaal betreft is er dit ook afwisselend. Zowel het kind als de anderen, is verantwoordelijk voor het spelmateriaal in die zin dat het geen materiaal kapot maakt en dat het materiaal weer opgeruimd wordt. Indien iemand die verantwoordelijkheid niet neemt, wordt hij/zij hierop aangesproken.

4. Het eigen maken van waarden en normen

In het gezin van de gastouder kunnen andere waarden en normen gelden dan in het eigen gezin. Hierover vindt overleg plaats tussen gast- en vraagouder maar verschillen zullen er altijd zijn. Het kind zal in aanraking komen met andere waarden en normen, andere gedachten en ideeën.

Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan alleen het eigen gezin. De kinderen komen in aanraking met andere waarden en normen, andere gebruiken en regels.

Door de reactie van de gastouder, de andere leden van het gastgezin en eventueel andere gastkinderen, leert het kind grenzen kennen, van mogen en moeten, van andere gewoonten, etc.

** Waarden en normen in het contact tussen gastouder en kind*

Net als de ouders vervult de gastouder ook een voorbeeldfunctie voor het kind. Het kind draait mee in het gastgezin en komt daardoor in aanraking met de waarden en normen die daar gelden. Dit blijkt in de werkwijze bij het eten, het slapen, bij ruzies, in hoe men met elkaar praat en met elkaar omgaat, in spel, bij de viering van feestdagen, etc. Vele omgangsvormen zullen met de ouders doorgenomen worden zodat de omgang bij de gastouder niet teveel verschilt met de omgang thuis. Verschillen zullen er altijd zijn omdat niemand hetzelfde is. Maar dat is niet erg. Het belangrijkste is dat er wederzijds respect en waardering is voor deze verschillen.

** Waarden en normen en het gastgezin*

Zoals al genoemd kijkt het kind veel af van de gastouder maar ook van de andere gezinsleden en eventueel andere gastkinderen. In de omgang met anderen leert men grenzen kennen, men maakt afspraken met elkaar over hoe men met elkaar omgaat en hoe je je daaraan moet houden. Samen wordt er ook veel gepraat over wat je beleeft hebt, hoe je je voelt. Men leert om rekening met elkaar te houden. Men maakt afspraken met elkaar en geeft elkaar de ruimte.

** Waarden en normen en de (binnen- en buiten)ruimte*

In elke ruimte gelden bepaalde afspraken over wat er kan en mag in die ruimte. Buiten mag een kind rennen maar het mag niet van de stoep af. Binnen kan rennen niet omdat daar minder ruimte is en er meer obstakels zijn maar binnen is er wel weer ander speelgoed en kun je aan tafel b.v. knutselen.

Het kind leert gaandeweg wat er mogelijk is en de gastouder zorgt ervoor dat de ruimtes leefbaar en aangenaam zijn.

** Waarden en normen en activiteiten/spelmateriaal*

De gastouder onderneemt veel met het kind. Tijdens het spelen, voorlezen, wandelen, knutselen, etc. praat de gastouder met het kind over wat het doet, wat het meemaakt, wat het voelt en wat daarin als belangrijk wordt ervaren.

Tijdens de activiteiten houdt men rekening met elkaar, men praat met elkaar, men helpt elkaar, men deelt dingen met elkaar.

DE PRAKTIJK

In het voorgaande is al het één en ander gezegd over hetgeen de gastouder kan doen. In dit stuk willen we hier nog even wat dieper op ingaan want :

- Hoe geef je het kind zelfvertrouwen
- Hoe stimuleer je de verschillende ontwikkelingsgebieden
- Hoe leer je gedrag aan

Positief omgaan leidt tot zelfvertrouwen

Positief omgaan met het kind is heel belangrijk. Het zelfbeeld van een kind wordt voor een deel bepaald door de manier waarop ouders/verzorgers met hem omgaan. Je kunt beter aandacht besteden aan wat goed gaat en aan de prettige kanten van het gedrag dan aan wat verkeerd gaat en wat je vervelend vindt. Op deze manier ontwikkelt het kind zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld.

Je complimenteert het kind door het te prijzen, geeft aan welk gedrag je waardeert en laat merken waarom je het waardeert. Als je iets afkeurt, geef je opbouwende kritiek : je beperkt je tot dat gedrag waar je kritiek op hebt en geeft een duidelijk alternatief.

Voor de ontwikkeling van het zelfbeeld van het kind, is het niet alleen van belang wát je zegt (verbaal) maar ook hóe je het zegt (non-verbaal). Je kunt het gedrag van het kind onderstrepen als je een compliment met een glimlach geeft. Maar je kunt het gedrag ook ontkrachten als dit compliment gegeven wordt terwijl de ouder/verzorgers geïrriteerd is.

De verschillende ontwikkelingsgebieden

Al spelenderwijs ontwikkelt het kind zich. Hierbij is het belangrijk dat dit op alle gebieden gebeurt. Soms gaat dat automatisch. Maar soms ook moet het wat extra gestimuleerd worden.

- De lichamelijke ontwikkeling (de grove en fijne motoriek)

De grove motoriek wordt gestimuleerd door het kind aan te moedigen bij de eerste stapjes, het te laten rijden op een speelgoedtractor of fietsje, tikkertje te doen, klimmen, etc. De fijne motoriek gaat om de kleine dingen zoals blokken bouwen of kralen rijgen, tekenen (een potlood kunnen vasthouden), etc.

- De taalontwikkeling

Het kind leert de taal door het te horen en na te zeggen. Hierbij is het dus belangrijk dat er veel met het kind gesproken wordt en de woorden vaak worden herhaald. Dit kan door te benoemen wat het kind doet of wat de voorwerpen zijn (b.v. dit is een appel). Ook door veel voor te lezen, wordt de taalontwikkeling gestimuleerd. Het kind oefent de woorden die hij al kent en leert nieuwe woorden bij. Dit gebeurt ook bij het zingen van liedjes.

- De verstandelijke ontwikkeling (het denkvermogen)

Door veel met het kind te praten over wat het doet of ziet, wordt de verstandelijke ontwikkeling gestimuleerd. Het kind denkt na over wat het doet en hoe hij dit kan verwoorden. Bijvoorbeeld op vragen als " Welke dieren waren er in de dierentuin, welke kleur heeft de lucht, wat deed je op je verjaardag", etc. Ook wordt de verstandelijke ontwikkeling

gestimuleerd door verschillende soorten spel aan te bieden zoals constructiemateriaal, knutselen, fantasiespel (poppenkast, verkleeddoos).

Want bij de verstandelijke ontwikkeling hoort ook de ontwikkeling van de fantasie en creativiteit. Een doos kan opeens een boot worden. In plaats van een verhaal voor te lezen, kun je het kind ook vragen om zelf een verhaal te verzinnen (mogelijk moet je het kind daarbij een beetje op weg helpen. Dat kan door b.v. te vragen “ wat zou jij doen als je kon vliegen”).

Het is belangrijk hier actief op in te gaan (“Goh, wat ga je allemaal doen ?”) en te luisteren. Dat is de stimulans om door te gaan.

- De sociaal-emotionele ontwikkeling

De verstandelijke ontwikkeling gaat samen met de sociaal-emotionele ontwikkeling. In de omgang en in het spel met anderen, leert het kind dat een ander, ander is. Een ander kan gaan lachen, boos worden, gaan huilen. Het kind ziet hoe een ander reageert op zijn gedrag en reageert daar vervolgens weer op. Soms zal een kind niet snappen waarom een ander b.v. boos wordt. De gastouder zal dit moeten uitleggen en vertellen hoe het anders kan. Het kind leert hoe het goed kan samenspelen en leert met de emoties van anderen maar ook met zijn eigen emoties, om te gaan.

Gedrag

Het gedrag dat kinderen vertonen, is voor een belangrijk deel aangeleerd. Kinderen ontdekken en ontwikkelen een heel repertoire aan gedragingen, vaak spelenderwijs. Of gedrag blijvend is of niet, hangt voor een groot deel af van ouders/opvoeders. Die kunnen er voor zorgen dat gedrag van kinderen wordt gestimuleerd en versterkt of juist ontmoedigd, door positieve of negatieve reacties.

Kortom : als gedrag kan worden aangeleerd, kan het ook worden afgeleerd.

Gedrag : datgene wat kinderen doen of zeggen en wat ook objectief waarneembaar is (dus niet wat je daarbij voelt of ervan vindt)

Versterken : belonen van gewenst gedrag, bijvoorbeeld door complimentjes te geven of aanmoediging.

Ontmoedigen : ongewenst gedrag kan gecorrigeerd en bijgestuurd worden, bijvoorbeeld door het te negeren of door straf.

Het is goed om te weten dat :

- Nieuw gedrag aanleren makkelijker is dan gedrag afleren.
- Belonen van gewenst gedrag veel meer effect heeft dan het bestraffen van ongewenst gedrag.

De volgende opvoedingsvaardigheden zijn goed bruikbaar voor het beïnvloeden / bijsturen van gedrag:

- Aandacht geven
- Prijzen (is een bijzondere manier van aandacht geven)
- Verbieden
- Straffen
- Negeren (het gedrag negeren, niet het kind)
- Apart zetten

De eerste twee versterken gewenst gedrag, de laatste vier ontmoedigen of stellen grenzen aan ongewenst gedrag.

Aandacht geven

Aandacht is voor de ontwikkeling van kinderen net zo belangrijk als eten en drinken. Een kind krijgt er zelfvertrouwen door en voelt zich de moeite waard. Het zorgt ook voor een goede band tussen ouders en kinderen.

Aandacht versterkt goed gedrag. Kinderen vinden het fijn om aandacht te krijgen, vaak zorgen ze er zelf wel voor dat ze het ook krijgen. Maar er zijn ook kinderen die er niet nadrukkelijk om vragen. Ook zij hebben recht op hun portie aandacht.

Soms krijgen kinderen alleen aandacht als ze lastig zijn of iets fout doen; dat is jammer want daardoor kan het vervelende gedrag toenemen. Dit kan voorkomen worden door tijd en aandacht te geven.

Aandacht voor gewenst gedrag zorgt er juist voor dat het kind dit gedrag vaker laat zien. En omgekeerd: als goed gedrag niet opgemerkt wordt, kan een kind denken dat het niet belangrijk is wat hij doet.

Kortom: besteed tijd en aandacht aan het kind en let vooral op positieve dingen.

Aandacht geven kan op allerlei manieren:

- Belangstelling tonen
- Een aai, knuffel, knipoog
- Praten over belevenissen
- Luisteren
- Samen iets leuks doen
- Kind betrekken bij eigen bezigheden

Prijzen

Een leuke manier van aandacht geven is prijzen. Een complimentje geven werkt als beloning voor goed gedrag. Het kind zal dit gedrag vaker laten zien.

Snoep of cadeautjes zijn niet nodig, dat kan beter iets bijzonders blijven.

Complimenten maak je niet gauw teveel, ook 'gewone dingen' verdienen een complimentje.

Wees wel eerlijk; kinderen hebben gauw door of het echt gemeend is of niet.

Kortom: Let elke dag op de goede, leuke dingen die het kind doet. Kijk goed naar wat hij doet, benoem het en zeg er iets leuks over. Doe het meteen, dan begrijpt het kind waar het om gaat.

Verbieden

Als een kind iets doet wat je niet goed vindt, is verbieden een hele duidelijke manier van grenzen stellen. Zeg nee als het kind iets vraagt of doet wat u niet goedkeurt. Geef een alternatief. Zeg niet te vaak nee, dan luisteren kinderen er op den duur niet meer naar. Geef liever aandacht of een complimentje voor goed gedrag.

Blijf ook niet eindeloos verbieden. Als het gedrag niet stopt moet er een consequentie volgen. Kinderen laten het natuurlijk merken dat ze het niet leuk vinden als ouders grenzen stellen. Toegeven of blijven discussiëren is niet de oplossing. Als ouders duidelijk en consequent zijn, accepteren kinderen eerder dat er grenzen zijn. In huis een paar vaste regels met elkaar afspreken voorkomt veel problemen.

Kortom: reageer meteen, zeg duidelijk nee of welk gedrag u niet goed vindt, leg uit waarom het niet mag, wees overtuigend en houd vol: nee is echt nee. Geef een alternatief

Straffen

Soms is straf nodig om kinderen duidelijk te maken dat hun gedrag niet acceptabel is.

Lichamelijk straffen is uiteraard niet toegestaan. Deze vorm van straffen is vaak uit boosheid met alle risico's van dien en bovendien een slecht voorbeeld. Een kind iets afnemen (bijv de bal na voetballen in de kamer) of ontzeggen kan een effectieve straf zijn. Een extra taakje opdragen of schade laten herstellen is een hele leerzame straf omdat het kind dan zelf de gevolgen ervaart van zijn gedrag.

Straf geven is niet leuk en gestraft worden ook niet. Zuinig mee omgaan dus. Veel straffen maakt dat kinderen er ongevoelig voor worden en het komt de relatie tussen ouder en kind ook niet ten goede.

Straf kan helpen om ongewenst gedrag te stoppen maar leert kinderen niet wat wel de bedoeling is; aandacht en complimentjes voor goed gedrag hebben veel meer effect.

Kortom: waarschuw eerst, leg duidelijk het waarom van de straf uit, straf meteen na een overtreding en overdrijf niet: kies een passende straf.

Negeren

Negeren is gedrag afkeuren door op geen enkele manier te reageren op wat het kind zegt of doet. Als het kind merkt dat het geen succes heeft, zal het vervelende gedrag vanzelf stoppen.

Dat kan best lastig zijn: hoe neger je een driftbui. Het lukt beter als je ondertussen iets gaat doen. Negeren is een goede aanpak bij ongewenst gedrag dat vooral bedoeld lijkt om een reactie van ouders uit te lokken, maar nooit bij gevaarlijk gedrag.

Kortom: reageer niet op wat het kind zegt of doet, kijk het kind niet aan en zeg niets tegen hem, houd vol zolang het gedrag duurt en geef positieve aandacht zodra het gedrag is gestopt.

Apart zetten

Soms is het beter kinderen even weg te halen uit de situatie die ze niet meer aankunnen. Bijvoorbeeld bij ruzie, wanneer het lijkt alsof ze niet meer kunnen ophouden.

Niet te vaak apart zetten, dan werkt het niet meer, en niet te lang, maximaal 5 minuten, waarbij de tijd ingaat als het kind rustig is en daarna niet nakaarten maar over tot de orde van de dag. Aandacht en complimentjes voor goed gedrag blijft beter.

Zet het kind apart na een laatste waarschuwing, leg uit waarom, blijf rustig, ga niet in discussie en bepaal zelf wanneer het kind weer terug mag komen.

Bijlage : Selectiecriteria voor gastouders

Selectiecriteria voor gastouders

1. Algemeen

- minimaal 21 jaar
- lichamelijk en geestelijk in staat zijn om opvang uit te voeren
- beschikken over organisatietalent en verantwoordelijkheidsgevoel
- een open en flexibele instelling hebben
- in staat zijn continuïteit en stabiliteit te bieden
- beschikken over een diploma uit de diplomalijs (Staatcourant, 14 april 2011)

2. Houding van de gastouder t.o.v. het gastouderbureau

- bereidheid tot samenwerking met het GOB
- bereidheid tot het accepteren van begeleiding van het GOB
- bereidheid tot bijscholing
- bereidheid tot het accepteren van het beroepsgeheim
- kennis hebben van EHBO voor kinderen (volgens eindtermen van het Oranje Kruis)

3. Motivatie

- positief staan tegenover kinderopvang
- graag met kinderen omgaan

4. Gezin van de gastouder

- de gezinsleden moeten positief staan tegenover de opvang van gastkinderen
- de gezinssituatie is stabiel, de eigen kinderen van de gastouder staan niet onder toezicht, de gastouder is niet uit het ouderlijk gezag ontheven of ontzet

5. Eisen aan de locatie

- het maximum aantal kinderen dat tegelijk mag worden opgevangen, wordt niet overschreden *
- de gastouder voert samen met de bemiddelingsmedewerker jaarlijks de risico-inventarisatie veiligheid en hygiëne uit en handelt volgens de afspraken die hieruit naar voren komen. Huisgenoten van 18 jaar e.o. worden over de maatregelen uit de risico-inventarisatie geïnformeerd
- de gastouder heeft een ongevallenregistratieformulier
- er is een aparte slaapruijnte voor kinderen jonger dan 1,5 jaar
- er is voldoende speelruimte binnen en buiten
- bij opvang van vier of meer kinderen is een achterwacht beschikbaar. Zij is telefonisch bereikbaar en kan binnen 15 minuten op de opvanglocatie zijn
- de locatie is altijd volledig rookvrij
- de locatie is voorzien van voldoende goed functionerende rookmelders

- de gastouder heeft een protocol kindermishandeling, kent de inhoud en handelt hier naar

6. Pedagogische kwaliteiten van de gastouder:

- ervaring hebben met of kennis hebben van de ontwikkeling van kinderen en de benodigde verzorging/begeleiding kunnen bieden
- aandacht hebben voor en inzicht hebben in de individualiteit van een kind
- in staat zijn tot het geven van warmte en geborgenheid aan de gastkinderen
- in staat zijn tot het stimuleren van een kind in zijn of haar eigen ontwikkeling
- positief staan t.o.v. de vier pedagogische doelstellingen zoals beschreven in het pedagogisch beleid en deze in praktijk kunnen brengen

7. Houding van een gastouder t.o.v. de vraagouder:

- kunnen openstaan voor en respecteren van andere gewoontes, culturen, levenswijzen en opvoedingsideeën
- zich kunnen inleven in de situatie van de vraagouders
- bereidheid tot samenwerking met de vraagouders
- zich niet rivaliserend opstellen tegenover de vraagouders
- in staat zijn tot het maken en naleven van duidelijke afspraken met de vraagouders
- in staat zijn eventuele problemen bespreekbaar te maken

8. Overige

- In staat zijn tot reflecteren op het eigen handelen
- Kinderen niet alleen laten of het toezicht aan anderen overlaten
- Regelmatig en gedurende minimaal een half jaar beschikbaar zijn voor opvang
- Goede beheersing van de Nederlandse taal, zodanig dat men kan communiceren met de medewerkers van het gastouderbureau, cursussen kan volgen en het pedagogisch beleid kan lezen
- Goed telefonisch bereikbaar
- In bezit van een AVP verzekering/inzittenden verzekering bij autogebruik

* aantal kinderen :

- maximaal zes kinderen in de leeftijd van 0- 13 jaar, incl. eigen kinderen tot 10 jaar.
- maximaal vijf kinderen wanneer deze allen jonger zijn dan 4 jaar, incl. eigen kinderen tot 4 jaar
- maximaal vier kinderen van 0 -1 jaar, waarvan max. twee van 0 jaar, incl. eigen kinderen van die leeftijd.

Datum :

Naam gastouder :

Handtekening gastouder :